

Remiss av utkast till lagrådsremiss Sänkt straffbarhetsålder för allvarliga brott

Tullverket har granskat förslaget mot bakgrund av myndighetens uppdrag och hur förslaget kan komma att påverka myndighetens verksamhet.

Tullverkets ställningstagande

Tullverket vill inledningsvis instämma i uppfattningen, som flera andra remissinstanser fört fram, att det är svårt att överblicka konsekvenserna av de förslag från olika utredningar och myndighetsuppdrag som pågår och som lämnats parallellt med regeringens förslag (j.fr. avsnitt 4.2 i utkast till lagrådsremiss) med anledning av regeringens vidtagna åtgärder för att vända den negativa samhällsutvecklingen med allt fler barn och unga som begår allvarliga brott.

Avsnitt 5 Straffbarhetsåldern sänks för allvarliga brott

Tullverket vidhåller den inställning som lämnades i remissyttrande över slutbetänkandet Straffbarhetsåldern (SOU 2025:11) och avstyrker regeringens förslag om en särskild reglering om sänkt straffbarhetsålder för vissa allvarliga brott. De skäl som Tullverket anförde till stöd för sin inställning mot en sänkt straffbarhetsålder, gör sig än mer gällande om straffbarhetsåldern sänks till 13 år i stället för 14 år. Varken i betänkandet eller i lagrådsremissen presenteras skäl som enligt Tullverket tillräckligt starkt talar för en sänkt straffbarhetsålder. Tvärtom går förslaget om en sänkt straffbarhetsålder emot både forskning och expertutlåtanden på området. En sänkt straffbarhetsålder förväntas därför varken motverka den ökade grova brottsligheten bland unga lagöverträdare eller öka tilltron till det straffrättsliga systemets legitimitet. Det finns dessutom argument som talar för att en sänkt straffbarhetsålder, på sikt, i stället kommer att missgynna samhället i stort. Det är mot bakgrund av den forskning som presenterats och utlåtanden från experterna i utredningen som en majoritet av remissinstanserna har avstyrkt utredningens förslag att sänka straffbarhetsåldern till 14 år.

Avsnitt 7.1 Utredning av misstankar om brott som omfattas av den särskilda regleringen om sänkt straffbarhetsålder

Tullverket anser att regeringens förslag om att ändra utformningen av de bestämmelser som gäller användningen av hemliga tvångsmedel i utredningar enligt 31 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, LUL, (4 a § och 6 a § i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning) skapar bättre tydlighet och ställer sig därför positivt till den föreslagna ändringen. Tullverket vill i detta sammanhang påtala att nämnda bestämmelser i nuläget inte påverkar Tullverket, då myndigheten i dag saknar befogenhet att biträda allmän åklagare i utredningar enligt 31 § LUL. För det fall förslagen i Tullverkets hemställan (Hemställan om ändringar i LUL och tullbefogenhetslagen, 2025-08-07, dnr TV-2025-18315) om att bl.a. ge myndigheten möjlighet att biträda allmän åklagare i utredningar enligt 31 § LUL genomförs kommer även Tullverket, efter beslut av åklagare, att kunna tillämpa de aktuella bestämmelserna i den typen av utredningar.

Avsnitt 7.3 Den rättsliga prövningen av brott som omfattas av den särskilda regleringen om sänkt straffbarhetsålder

Även om Tullverkets inställning är att straffbarhetsåldern inte ska sänkas för de allvarligaste brotten, ställer sig Tullverket positivt till regeringens förslag att åklagaren ska kunna begära att rätten prövar om den unge har begått den åtalade gärningen inom ramen för en bevisalan, om rätten finner att den särskilda regleringen om sänkt straffbarhetsålder inte är tillämplig. Ett sådant förslag förhindrar att brottsoffer riskerar att drabbas negativt för det fall en domstol rubricerar om ett väckt åtal.

Avsnitt 8 Preventiva tvångsmedel

Tullverket ställer sig fortsatt positivt till att preventiva tvångsmedel, för det fall förslaget om sänkt straffbarhetsålder genomförs, ska få användas mot personer som har fyllt 13 år men inte 15 år under samma förutsättningar som mot personer som har fyllt 15 år, om den brottsliga verksamheten innefattar ett brott som omfattas av den särskilda regleringen om sänkt straffbarhetsålder. Det är av särskild vikt att kunna ingripa mot ett allvarligt brott innan det är begånget när det är barn som är inblandade i brottsplaneringen. Detta för att kunna förhindra att barn dras in i allvarlig brottslighet och kriminella nätverk.

Ärendets handläggning

I detta ärende har generaltulldirektören Johan Norrman beslutat. Föredragande har varit verksjuristerna Charlotte Ljung och Kajsa Johansson. I den slutliga handläggningen har även tf. rättschefen Rikard Bergman deltagit.

TULLVERKET

Johan Norrman

Kopia till:

Finansdepartementet, S3

Tullverket

Verksledningsstaben

Tullkriminalavdelningen

Kontrollavdelningen

Underrättelseavdelningen

Kommunikationsavdelningen